

Sygn. akt XVII *AmA 134/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Hanna Kulesza**

Protokolant: sekretarz sądowa Irmina Bartochowska

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2015 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka z siedzibą w O.

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 lipca 2013 roku, nr (...)

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Hanna Kulesza

Sygn. akt XVII *AmA 134 /13*

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z 4 lipca 2013r. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania ws. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z w O., Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes, pozwany”):

uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy polegające na:

I.1. bezprawnym zamieszczeniu we wzorcu umownym Umowa, postanowienia w brzmieniu: „Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia oraz następująca treść: Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach konkursu... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ... W miejscowości ... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy, na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy , najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenie”, które narusza przepis art.2 ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jednolity Dz.U. z

2012r. Nr 1225) – dalej jako ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

I.2 uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy polegające na:

stosowaniu we wzorcu umowy Umowa postanowienia w brzemieniu: „ Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie” które stanowi postanowienie umowne wpisane – na podstawie art. 479⁽⁴⁵⁾ ustawy k.p.c. – do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

- stwierdził zaniechanie ich stosowania z dniem 1 marca 2013r.

W punkcie **II** decyzji , na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy w związku ze stwierdzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w pkt I decyzji nałożył na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O., karę pieniężną w wysokości:

1. **5 635 zł** (słownie: pięć tysięcy sześćset trzydzieści pięć) złotych z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. 1.

2. **822 zł** (słownie: osiemset dwadzieścia dwa) złote z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumenta w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji.

W punkcie **III** na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciążył (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. kosztami postępowania w kwocie 17,10 zł do zwrotu na rzecz Prezesa UOKiK płatną w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji

(decyzja, k. 4-11 akt sądowych).

Odwołanie od powyższej decyzji, w dniu 22 lipca 2013 r., wniósł (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. (dalej: (...), „powód”) , zaskarżając decyzję w części dotyczącej nałożonej kary.

Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie:

1. Przepisu prawa materialnego - art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r., poprzez niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie przy nakładaniu kary wszystkich okoliczności naruszenia przepisów ustawy,

2. Błąd w ustaleniach faktycznych i przyjęcie, iż zachodzi okoliczność wpływająca na wymiar kary tj. umyślność postępowania spółki w stosowaniu niezgodnych z ustawą postanowień wzorców umownych i zwiększenie na tej podstawie odpowiedzialności karnej powoda o 50 % , podczas gdy z zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby powodowa spółka działa z zamiarem umyślnego pokrzywdzenia interesów konsumentów.

W oparciu o powyższe zarzuty (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. wniosła o jej uchylenie w zaskarżonej części ewentualnie o zmianę decyzji poprzez obniżenie jej wymiaru.

Uzasadniając swoje stanowisko powodowa spółka podnosiła , że zarzucana jej praktyka określona w pkt I . 1

nie była nigdy stosowana (nigdy nie dochodziła od swoich klientów zwrotu materiałów dydaktycznych) a zamieszczenie zakwestionowanego postanowienia we wzorcu umowy było wynikiem przeoczenia a nie umyślnego działania. Zwraçała uwagę na nieadekwatność wysokości nałożonej na nią kary wobec natychmiastowej zmiany wzorca i zaniechania stosowania postanowień zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK.

(odwołanie k. 16-17, pismo procesowe powoda k. 12-13 akt sądowych).

Odpowiadając na odwołanie w dniu 21 lutego 2014r. Prezes UOKiK (dalej: „Prezes”, pozwany), wniósł o jego odrzucenie z powodu przekroczenia terminu do jego wniesienia, ewentualnie o jego oddalenie w całości w tym o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(odpowiedź na odwołanie k. 43-48 akt sądowych)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. (dalej: (...)) jest przedsiębiorcą, wpisanym do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS (...), prowadzącym działalność gospodarczą m.in. w zakresie pozaszkolnych form edukacji pozaszkolnych w tym niesklasyfikowaną działalność wspomagającą edukację. .

(dowód: Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców KRS, k. 24- 27 akt sądowych .).

W okresie od dnia 28 stycznia 2012r. w obrocie z konsumentami stosował wzorzec umowy w którym znajdowały się postanowienia o treści:

Oświadczenie Zlecającego o odstąpieniu powinno zawierać dane: imię nazwisko Zlecającego, dokładny adres zlecającego, imię i nazwisko Ucznia oraz następująca treść: Niniejszym oświadczam, iż korzystam z przysługującego mi prawa i odstępuję od Umowy o świadczenie usług kształcenia w ramach konkursu... zawartej z (nazwa i adres Wykonawcy) w dniu ... W miejscowości ... Jednocześnie zobowiązuję się do niezwłocznego zwrotu do siedziby Wykonawcy, na własny koszt wszelkich materiałów dydaktycznych otrzymanych od Wykonawcy, najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia niniejszego oświadczenie”

/dowód: § 5 pkt 2 umowy k.7 akt administracyjnych/

„Wszelkie spory mogące wystąpić w związku z niniejszą Umową będą rozstrzygane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie”

/dowód: § 8 pkt 2 umowy k.7 akt administracyjnych/

Powyższa praktyka została zaniechana z dniem 01 marca 2013r.

/okoliczność bezsporna/

(...)na podstawie rachunku zysków i strat za 2012r. wskazała, że osiągnęła przychód w kwocie (...)(słownie: dwa miliony trzysta czterdzieści osiem tysięcy sześć złotych osiemdziesiąt trzy grosze) złotych.

/dowód: pismo przedsiębiorcy z 15 kwietnia 2013r k. 29 akt administracyjnych, sprawozdanie finansowe k. 31akt administracyjnych/.

Zawiadomieniem z dnia 20 maja 2013r. Prezes UOKiK na podstawie art. 10 § 1 k.p.a. poinformował (...)o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie i przysługującym przedsiębiorcy prawie do zapoznania się z zebranych w toku postępowania administracyjnego materiałem a także prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w terminie 7 dnia od dnia doręczenia zawiadomienia. Z prawa tego (...)nie skorzystała.

/dowód: zawiadomienie k. 33 akt administracyjnych/.

Powyżej opisany stan faktyczny, jako niesporny został ustalony przez Sąd w oparciu o ww. dowody, których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Strona powodowa nie kwestionowała ustaleń Prezesa UOKiK w zakresie wykazania stosowania przez nią praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w zaskarżonej decyzji. Spór między stronami, powstały na skutek wniesienia odwołania, dotyczył rozstrzygnięcia, czy w przedmiotowym przypadku zasadne było nałożenie na powoda kary pieniężnej, a jeżeli tak to w jakiej wysokości.

W myśl art. 106 ust 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę można nałożyć na przedsiębiorcę w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Przy ustalaniu wysokości kary należy zgodnie z art. 111 powołanej ustawy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów a także uprzednie naruszenia przepisów. Stosownie natomiast do treści art. 4 pkt. 15 ustawy poprzez przychód rozumie się przychód uzyskany w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania, w rozumieniu obowiązujących przedsiębiorcę przepisów o podatku dochodowym.

W okolicznościach niniejszej sprawy wymierzenie kary było uzasadnione co do zasady i co do wysokości. Nie sposób się zgodzić z powodem, że brak po jego stronie umyślności w działaniu i zaniechanie stosowania praktyki powinny być traktowane jako przesłanki do odstąpienia od nałożenia kary. Jakkolwiek, okoliczności te mogą być wzięte pod uwagę (i wzięte zostały) przy ustalaniu wymiaru kary, gdyż Prezes UOKiK uwzględnił okoliczność zaniechania stosowania praktyki.

Odnosnie przyjęcia przez Prezesa umyślności w działaniu powodowej spółki w przypadku stosowania praktyki określonej w pkt. I.1., co spowodowało podwyższenie wymiaru kary o 50%, Sąd uznał je za prawidłowe. Prezes UOKiK trafnie zauważył bowiem, iż powód zawierając z konsumentami umowy poza lokalem przedsiębiorstwa winien stosować się do postanowień ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, która w art. 2 ust 3 określa termin, w jakim konsument jest obowiązany do zwrotu świadczenia otrzymanego od przedsiębiorcy w przypadku odstąpienia od umowy w terminie 10 dni - „zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni”. Powód we wzorcu wykorzystywanym do zawierania umów z konsumentami zawarł informacje określone w art. 3 ustawy, co świadczy o tym, że miał świadomość konieczności zastosowania się do jej postanowień, jednakże zmodyfikował je określając, że zwrot materiałów dydaktycznych przez konsumentów odstępujących od umowy ma nastąpić niezwłocznie jednak nie później niż w terminie 3 dni, zamiast jak przewiduje ustawa w terminie 14 dni. Wszystko to świadczy o umyślności w działaniu powoda który zmodyfikował w stosowanym przez siebie wzorcu termin, w jakim ma nastąpić zwrot materiałów dydaktycznych przez konsumenta odstępującego od umowy, na jego niekorzyść. Mamy tu zatem do czynienia ze świadomym zabiegiem przedsiębiorcy - wprowadzeniem na niekorzyść konsumentów terminu krótszego niż wynika z ustawy.

Stąd też prawidłowo pozwany przyjął tę okoliczność jako obciążającą i ostateczny wymiar kary - przy uwzględnieniu okoliczności łagodzącej tj. faktu zaniechania stosowania praktyki- podwyższył wymiar kary 20 % od ustalonej kwoty bazowej. Ustalając kwotę bazową prawidłowo Prezes przyjął (...) przychodu biorąc od uwagę że powód stosował praktykę w okresie powyżej roku.

Należy zaznaczyć, że bez znaczenia dla bytu omawianej praktyki pozostaje fakt nie wykorzystywania w praktyce zakwestionowanego postanowienia, gdyż za stosowanie praktyki należy uznać to, że bezprawne postanowienie znajdowało się we wzorcu umownym, na podstawie którego były zawierane umowy z konsumentami.

Odnosząc się do kary nałożonej za stosowanie przez powoda praktyki opisanej w pkt. I. 2. Decyzji, ustalonej w wysokości (...) przychodu przedsiębiorcy, Sąd uznaje ją także za adekwatną do popełnionego czynu. Przy jej wymierzaniu pozwany przyjął kwotę bazową w wysokości (...) przychodu i uwzględnił jako okoliczność łagodzącą zaniechanie stosowania praktyki, co spowodowało obniżenie jej o 30 %.

Zdaniem Sądu, kary w orzeczonej wysokości spełnią swoją funkcję prewencyjną – są wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość dla powoda i innych podmiotów, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań, oraz represyjną – stanowią dolegliwość dla przedsiębiorcy, nie niosąc ze sobą jednocześnie ryzyka wyeliminowania go z obrotu gospodarczego. Są to przy tym kary znajdujące się w dolnych granicach ustawowego zagrożenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł o oddaleniu odwołania powoda na podstawie art. 479^{31a} § 1 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. do kosztów tych zaliczono koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSO Hanna Kulesza